

Totalförsvaret 2.0

Inom Försvarsmakten pågår sedan några år ett intensivt arbete med återuppbyggnaden av den militära delen av Totalförsvaret. Parallellt sker motsvarande arbete inom övriga delar av Totalförsvaret. Ett första större test på hur långt man kommit sker under totalförsvarsövningen 2020.

Ett väl fungerande Totalförsvaret kommer att ställa stora krav på logistiken. Mot den

här bakgrunden var temat för årets försvarslogistikseminarium "Försvarsförsörjning i en tid med nya hot och risker" mycket aktuellt.

Under eftermiddagen den 3 oktober kunde vi lyssna till initierade talare som gav en inblick i pågående arbete samt de utmaningar vi står inför så att logistiken blir förutsättningsskapande och inte begränsande.

Ett utförligt referat från seminariet redovisas i detta nummer av Försvarslogistiknytt. Dessutom en aktuell beskrivning av transportledningens verksamhet inför och under den stora NATO-övningen TRIDENT JUNCTURE som genomfördes i Norge med svenskt deltagande men där stora delar av tilltransporterna gjordes genom Sverige. Trevlig läsning.

Försvarsmakten och MSB planerar en nationell totalförsvarsövning under 2020. Foto: Martin Eneborg/FM

ORDFÖRANDENS SPALT

Försvarslogistikvänner och klubbkamrater!

Återigen är det dags att fatta pennan, som det sägs när det egentligen handlar om pekfingerknackande på tangentbordet.

En knapp månad har gått sedan Försvarslogistikklubben genomförde årets seminarium. En stor del av detta nummer ägnas åt referat från de föredrag och diskussioner som var olika delar i ett, enligt mitt förmenande, lyckat genomförande. Från er som deltog har jag dessutom mest hört positiva kommentarer både vad gäller innehåll och arrangemang. Men självklart finns det alltid förbättringspotential.

Förutom att erbjuda en plattform för samverkan och diskussion om försvarslogistikrelaterade frågor är anordnandet av semi-

narier av det här slaget även en möjlighet för oss att komma i kontakt med nya målgrupper och förhoppningsvis dessutom kunna knyta nya medlemmar till oss. Än så länge är det dock för tidigt att utvärdera hur väl vi har lyckats i detta uppsåt, men jag vågar redan nu påstå att vi rekryterade ett antal nya medlemmar i samband med seminariet.

När det gäller fortsatt rekrytering är både bredd och efterarbete nu viktigt. Med det menar jag att ni som deltog, eventuellt tillsammans med kamrater som ännu ej är medlemmar, gärna kan bidra till rekryteringen. Exempelvis genom att sända vår tidning vidare i elektronisk form och därtill framhålla fördelarna med medlemskapet i övrigt t ex jul- och sommarluncher, pubkvällar med mera. Det gäller självklart även er som inte kunde närvara i år. Ni får tillgång till tidningen i pdf-version genom klubbens hemsida under fliken Försvarslogistiknytt.

Sammantaget kan sägas att styrelsens uppfattning är att seminarier av detta slag är ett viktigt inslag i klubbens verksamhet. Därför är vår inriktning att vi bör fortsätta med försvarslogistikseminarier framöver och vi är väldigt intresserade av att höra era åsikter om inriktning, framtida ämnesval och inte minst att få tips om hur vi kan slipa vidare på konceptet.

I övrigt är det som vanligt den här tiden på året högtryck på arbetsfronten. Till den normala arbetsbördan tillkommer i år att både Högkvarteret och FMV förbereder sig för att gå in i ny organisation från årsskiftet. Förutom att organisationen skall klaras ut ner på detaljnivå skall personal placeras och arbetsordningar beslutas. Det kräver i sin tur att ansvarsförhållanden och gränssytor mellan myndigheterna är utklarade. Ett alltid lika delikat arbete för att nu använda en diplomatisk beskrivning av det som allt emellanåt skapar både heta och långa diskussioner.

Min förhoppning och tro är dock att det hela ska landa i något som är bättre än den nuvarande organisationen. Den kortast tänkbara versionen för att beskriva innebörden av förändringen är att FMV återigen renodlas mot en materielanskaffande organisation medan Försvarsmakten återtar ansvaret för vidmakthållandet av levererad försvarsmateriel. Om detta kan det dock skrivas avsevärt mer och dessutom talas länge. Därmed utlovas att vi kommer att återkomma i frågan och det redan vid årets jullunch där planen är att det blir den dagens fördjupningsämne.

Jullunchen genomförs måndag den 10 dec kl 1100-1330 på FMV. Jag hoppas att se många av er då!

Gustaf Fahlgren
Ordförande

Försvarslogistikseminarium

Återigen genomförde Försvarets Logistikklubb (FLK), ett mycket intressant seminarium inom logistik. Årets tema var **"Försvarsförsörjning i en tid med nya hot och risker"**.

Evenemanget, som genomfördes under eftermiddagen den 3 okto-

ber, lockade drygt 100 personer från flera myndigheter med Försvarsmakten, FMV, MSB och Regeringskansliet för att nämna några. Ett stort antal från frivilliga försvarsorganisationer fanns också bland åhörarna. Flera branschföreträdare från näringslivet och inte minst våra egna

medlemmar hade också kommit till konferenssalen på Armémuseet där seminariet ägde rum.

När FLK genomför evenemang så ingår givetvis förtäring och även om intresset är på topp hela tiden så krävs givetvis någon form av förplägnad så kaffe med

stora bullar inmundigades med god aptit under rasten. Tillfälle togs då att mingla omkring bland "kändisar" och knyta nya kontakter.

Nedan redovisas referat från de olika föredragen och vem som framförde dem.

Återuppbyggnaden av totalförsvaret

Inledning

Försvarsmaktens generaldirektör, Peter Sandwall, inledde Försvarslogistikklubbens seminarium 2018. Peter Sandwall redogjorde för en resumé över var Försvarsmakten tillsammans med övriga berörda myndigheter står när det gäller utvecklingen av olika områden inom ramen för totalförsvarets utveckling samt hur planen framåt gestaltar sig.

GD Peter Sandwall

Vad gör Försvarsmakten?

Arbetet att återuppta en planering och gemensamma aktiviteter för att återuppbygga totalförsvaret, startade på allvar för ca 2,5 år sedan. Arbetet tar utgångspunkt från inriktningsbeslut och direktiv som beslutats av riksdag och regering. Den politiska enigheten kring behovet av en återuppbyggnad är genuin, bl a med grund i Försvarsberedningens slutsatser och be-

tänkanden.

Konkret har Försvarsmakten formulerat och överenskommit om gemensamma grundsyner med berörda bevakningsansvariga myndigheter. Inriktningsbeslutet innebär en stor omställning för civila myndigheter med bl a behov av omfattande kompetensuppbyggnad.

Övningar har genomförts och planeras för att på ett allt tydligare sätt inordna verksamhet och övningsmål för civila myndigheter och totalförsvaret. Det började i mindre skala vid försvarsmaktövning AURORA hösten 2017. Under hösten kommer vissa verksamheter, som engagerar civila myndigheter och resurser, att genomföras inom ramen för NATO:s övning TRIDENT JUNCTURE som genomförs i Norge och där Sverige deltar med militära förband, staber och myndigheter. Inför 2020 har planering och förberedelser startat med Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ 2020). Det blir en övning med tydlig tyngdpunkt mot militär-civil samverkan och övning av Totalförsvaret.

Ett annat område som är viktigt att klargöra, är hur personal med sin kompetens ska vara placerad på mest optimala sätt i händelse av höjd beredskap, dvs var vara krigsplacerad. Inom det området har gränsdragningar och principer överenskommit med bl a Polisen. Internt inom Försvarsmakten har även principer för krigsplacering inom Hemvärnet respektive inom Försvarsmakten för övrigt, klarats ut.

Även frågor kring hur gemensamma ledningsplatser och kontinuerlig samverkan kan etableras, har börjat beredas. Inom ramen för detta har även frågan om hur försvarssekretess ska hanteras och säkerställas, börjat beredas. Det krävs kompetens,

rutiner och system för att skydda information bland alla aktörer som berörs av verksamheten.

Arbetet bedrivs i gemensamma arbetsgrupper, där konkreta frågeställningar och utmaningar bearbetas.

Utmaningar framöver

GD Försvarsmakten övergick därefter till att beskriva vilka utmaningar som väntar runt hörnet i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Olika slag av resurser är självklart gränssättande. De mest påtagliga är personal och ekonomi. När det gäller personal, behöver organisationsstrukturer för planering och ledning av försvarsverksamhet tillväxa. Ett exempel kan vara en större länsstyrelses försvarsavdelning där ramen under 90-talet kunde vara ca femton medarbetare, för att idag vara någon på halvtid. I närtid kan behovet behöva växa till 4-5 medarbetare med rätt kompetens. Tillväxten i organisationen vid alla berörda myndigheter och den verksamhet som krävs i planering och förberedelser, förutsätter ekonomiskt tillskott, vilket är nästa utmaning. Regeringen skjuter efter hand till höjda anslag, men tillväxt tar tid.

Ett annat område som är en utmaning är tillväxt i kompetens. Här är Försvarshögskolan en viktig aktör och där byggs utbudet ut efter hand. Även frivilliga försvarsorganisationer är viktiga aktörer för att öka utbudet av utbildningar. En viktig verksamhet för kompetensutveckling och samverkan inom totalförsvaret är övningsverksamhet och därför är den viktig att intensifiera.

Tillväxt organisatoriskt är ytterligare en utmaning, bl a exemplifierat ovan med länsstyrelserna. På central nivå är de utsedda bevakningsansvariga myndighet-

erna cirka fyrtio. På lokal nivå kommer behovet av att återta viss förmåga i våra kommuner. Utöver myndighetsvärlden behöver även den privata sektorn kunna engageras och planeras för stöd till totalförsvaret. Den sektorns betydelse har ökat avsevärt sedan tidigare, bl a i och med privatiseringar inom olika verksamheter och genom den tekniska utvecklingen som inneburit högre beroenden av kommunikation, informationstransmission och 'just in time' som princip i dagens affärsmodeller.

Försvarsberedningen levererar sitt slutbetänkande inför nästa försvarsbeslut i maj månad 2019. Därutöver pågår ett antal utredningar som lämnar betänkanden under 2019. Exempelvis utredning om hälso- och sjukvården i höjd beredskap samt om privata företag och aktörers roll i totalförsvaret, ungefär det vi tidigare benämnde K-företag (Krigsviktig privat verksamhet). Sannolikt kommer grund och förslag för fortsatt tillväxt att bli resultatet av de politiska diskussionerna.

Vad behöver Försvarmakten stöd för?

Inledningsvis konstaterade Peter Sandwall att Försvarmakten har en avsevärt lägre grad av självförsörjning idag, jämfört med läget under 80-90 talen. Å andra sidan är Försvarmakten ca en tiondel numerärt av den nivå som gällde då. Stödet idag måste i avsevärt högre grad än tidigare bygga på försörjning från den privata sektorn och i många fall med stöd av internationellt ägda företag, vilket ställer andra krav på avtal, överenskommelser, planering och förberedelser.

De operativa kraven innebär att Försvarmakten behöver stöd under hela konfliktskalan från fred till höjd beredskap och i värsta fallet krig. Det innebär att

stödet behövs i skeden före politiskt beslutad höjd beredskap, dvs innan totalförsvaret upprättas med stöd av beredskapslagstiftningar.

Initialt syftar Försvarmaktens verksamhet till att utgöra tröskel, vilken ska avhålla en angripare från angrepp. Verksamheten bör i det läget utformas för stöd under lång tid och i skedet före höjd beredskap. Om utvecklingen eskalerar och leder till höjd beredskap och i värsta fall angrepp, ska uthållighet kunna upprätthållas under lång tid. Bland de operativa kraven ingår också att kunna ta emot militärt stöd från ett annat land eller organisation, (Nato, EU eller FN), inom ramen för den militärstrategiska optionen att vinna kriget tillsammans med andra. I det sammanhanget behöver stödet utvecklas och utformas för att även kunna stödja sändande nations förband med världsstöd (VLS).

Med de redovisade kraven enligt ovan som utgångspunkt kan det konstateras att 'just in time' som modell inte tillgodoser behoven. System och förutsättningar för att skapa uthållighet och robusthet behöver utvecklas. Det är viktigt att göra detta inom ramen för dagens förutsättningar och lämpliga lösningar, inte med gårdagens.

Från försörjningssynpunkt har sju områden pekats ut som viktiga att fokusera på, varav de första att fördjupa är:

- Livsmedelsförsörjning
- Hälso- och sjukvård
- Finansiella tjänster

För närvarande pågår ett underlagsarbete som syftar till att kvantifiera behovet i tid och rum. Utgångspunkten är att först beskriva och kvantifiera det civila samhällets behov och att till detta lägga Försvarmaktens be-

hov i olika delar av konfliktskalan och med de operativa krav som beskrivs ovan.

Avslutning

Peter Sandwall avslutade med att konstatera att totalförsvarsplaneringen tagit rejäl fart och att den breddas efter hand. En nivå som så här långt ännu inte engagerats är, med några undantag, den lokala kommunala nivån. Detta är ett exempel på breddning som krävs efter hand.

Ett utvecklingsarbete pågår tillsammans med ett stort antal bevakningsansvariga myndigheter och aktörer, som är mycket konkret och handfast. Planering för kompetenstillväxt och utökad övningsverksamhet pågår i syfte att efter hand öka förmågan inom totalförsvaret.

Försvarsberedningen och ett antal politiskt tillsatta utredningar pågår och kommer att bilda grund för fortsatta ambitions-, förmågemässiga och ekonomiska avvägningar i totalförsvarets utveckling inom ramen för nästa försvarsbeslut.

Försvarmaktens nya logistikorganisation

Försvarmaktens Logistikchef Brigadgeneral Michael Nilsson talade på temat Försvarmaktens nya logistikorganisation. Han inledde med att konstatera att logistiklösning 2019 handlar om en återanpassning tillbaka till ett nationellt fokus. Återanpassningen sker genom att gå från ett läge då begrepp som rationalitet, kostnadseffektivitet och centralisering var styrande för försvarmaktslogistiken till ett nytt läge där tillgänglighet, rådighet och förbandsnära ska prioriteras för att därigenom skapa en robust logistikförmåga som ger ökad operativ effekt. En översikt över FM nya logistikorganisation visas längst ned på nästa sida.

Logistiklösning 2019 påverkar många. Cirka 3500 medarbetare inom FM är direkt berörda av verksamhetsövergång, omorganisation och omlokalisering. De faktorer som främst påverkar är FM nya ledningsstruktur, lokalisering, nya funktioner samt förändrade uppgifter och ansvar.

Ledningen av lokal verksamhet organiseras i en samlad logistikorganisation i garnisonerna. Ledning av logistik i högre konfliktnivåer anpassas för att möta behoven utifrån de förändringar som vidtas.

Verksamheten vid servicecentra/servicepunkt (SEP/SEC) leds lokalt av garnisonschef. Centrallager och bakre förråd, organiseras i huvudsak i FMLOG, med Joint Service Support (JSS) kvar i FMLOG. JSS understödjer nationellt våra insatsförband i utlandet, exempelvis i Mali”.

Flygverkstäder och marinverkstaden organiseras under resp. försvarsgren och markverkstäder organiseras under FM Tekniska Skola (FMTS), Besiktningsenheten inordnas i FMTS. Lokal driftstyrning leds av garnisons-

chefer genom sammanhållen logistikledning. Central driftstyrning organiseras i Högkvarterets produktionsledning och i försvarsgrensstaberna.

FSV (FMV enhet för Förråd, Service och Verkstäder) Specialtransporter inordnas i centrallagret och FMLOG. FM Transportkontor blir kvar i FMLOG, FSV Spedition inordnas i FM Transportkontor.

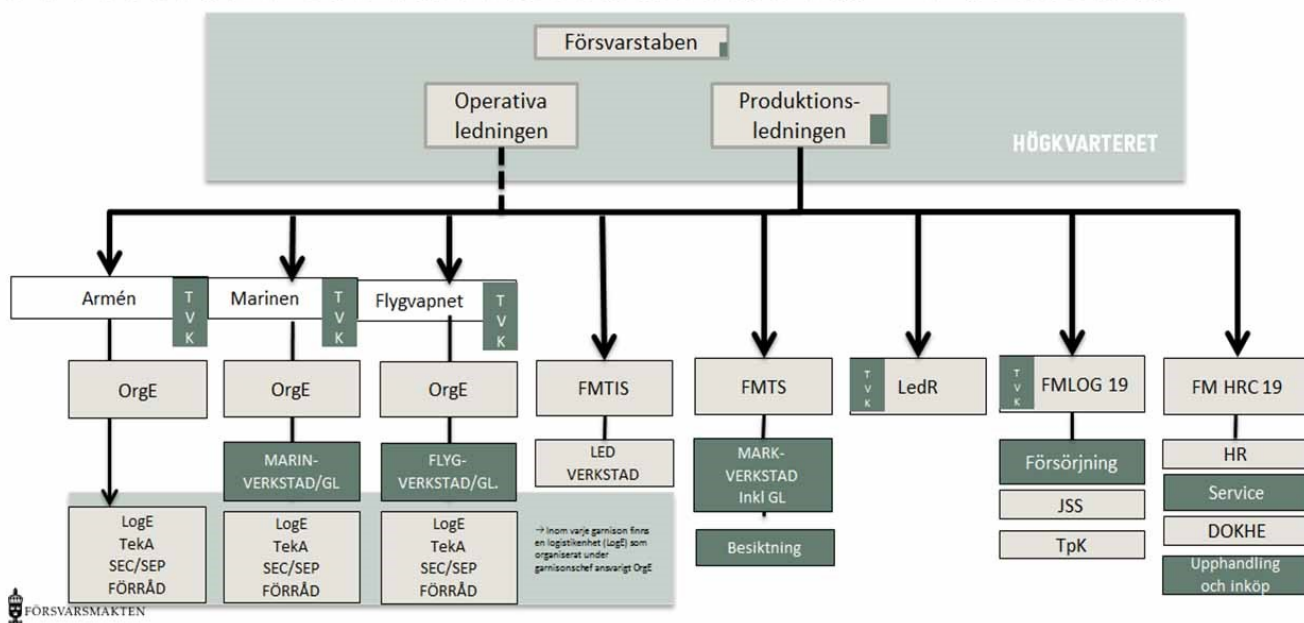
Servicetjänster lokalt inordnas i respektive OrgE. FM HRC leder och genomför den samlade service- och administrativa stödverksamheten. Upphandlingsverksamhet överförs från FMV, och organiseras i FM HRC (Human Resource Center).

Tidig operativ effekt ska åstadkommas genom att försvarsgrenscheferna får ökad kontroll över krigsförbandens materiel och förnödenheter. Större förändringar som påverkar logistiken är att försvarsgrenarna återinrättas, FMLOG omorganiseras och övertar förråd från FMV (FSV), att FMTS och HRC får utökat ansvar för verkstäder respektive service.

Försvarslogistikchefen redovisade sin grundsyn för logistikutvecklingen och konstaterade att med en underdimensionerad Logistikfunktion begränsas stridskrafternas förmåga att verka främst avseende de grundläggande förmågorna uthållighet, rörlighet och verkan. Med en ökad insikt om behovet av logistik för att lösa ställda uppgifter, kommer en ökad insikt om konsekvenser av en underdimensionerad logistik. Med en ökad förståelse för logistikens betydelse inom de olika stridskrafterna kommer det att bli ett samlat och gemensamt fokus kring dessa frågor. Därför krävs det ett förändrat synsätt på Försvarslogistiken. Logistik är inte allt, men allt är inget utan logistik.

Avslutningsvis redovisade Försvarslogistikchefen hur ansvarsfördelningen principiellt fördelas mellan PROD/OPL (FLOGC/C J4) och försvarsgrenarna när det gäller dimensionering av ersättningsbehovet (E) och reglementerad utrustning (RU) samt lokalisering mellan bakre och främre nivå.

FM NYA LOGISTIKORGANISATION - ÖVERSIKT

Materieförsörjning i en ny säkerhetspolitisk situation

Stabschefen för System och Produktionsledningen vid FMV Jan Edvinsson talade på temat ”materieförsörjning i en ny säkerhetspolitisk situation”.

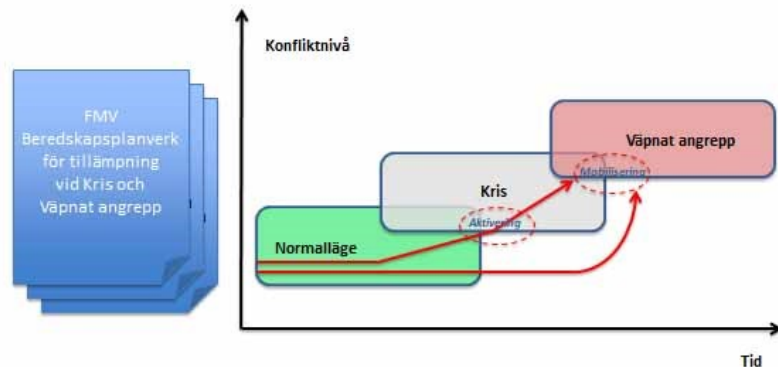
En röd tråd genom hela presentationen var hur FMV stödjer Försvarsmakten med att ta fram nya utgångspunkter för upphandling av försvarsmateriel både vad gäller nyleveranser, modifieringar av befintliga system och vidare när det gäller försörjningslösningar för kommersiella produkter.

För alla dessa kategorier kommer försörjningslösning och vidmakthållande vid höjd beredskap och ytterst krig att ånyo behöva vara den främsta utgångspunkten. Det innebär ett dramatiskt skifte från den ”fredsrationalitet” som varit gällande sedan sent 1990-tal.

Fredsrationalitetsaspekter är dock fortfarande styrande parametrar i den nationella materieförsörjningsstrategi som ännu tillämpas. Det innebär att upphandling skall genomföras i konkurrens där pris är mer styrande än nationella försörjningsmöjligheter i kris- och krigssituationer.

Innebörden är att ett omfattande förändringsarbete nu behöver genomföras som utgår från Försvarsmaktens operativa försörjningsbehov som åter måste definieras. Utifrån dessa kan sedan olika försörjningslösningar utarbetas som kan innefatta hela spektrat från lagerhållning av insatsvaror eller färdiga produkter till nationell produktionsförmåga eller internationella samverkanslösningar. Det senare antingen på myndighetsnivå eller på kommersiell grund.

FMV ska kunna justera organisation och arbetsätt för att möta FM behov vid Kris och Väpnat angrepp

Jan Edvinsson talade vidare om att detta ”kulturskifte” inte genomförs över en natt utan kommer att vara en lång process. Härvid framhölls behovet av att fokusera på rätt saker först. Med andra ord är det viktigt att definiera vilka materielområden som är de allra viktigaste för den operativa tillgängligheten och effekten, så kallade strategiska produkter.

Han gick sedan vidare till att tala om hur FMV förbereder sitt agerande vid höjd beredskap där de väsentligaste pusselbitarna är att krigsplacera all personal, upprätta och träna ledningsorganisationen vid höjd beredskap samt att förbereda övergång till ”krigsproduktion” den så kallade anpassade produktionsplanen. Den senare innebär i korthet att snabbt kunna ställa om för att fokusera på omedelbara behov snarare än långsiktiga utvecklingsprojekt.

Avslutningsvis gick Jan Edvinsson in på hur FMV i övrigt arbetar med försörjningstrygghetsfrågor i avtalshänseende. Här handlar det om hur ”beredskapsavtal” skall upprättas med industrin men också om olika internationella överenskommelser. Det som i närtid är viktigast när det gäller det sistnämnda är det snart framförhandlade nordiska försörjningstrygghetsavtalet mellan Sverige, Norge och Finland vil-

ket beräknas kunna undertecknas under våren 2019. Avtalet kommer att utgöra ett ’paraply’ varunder mer specifika avtal kommer att kunna tecknas inom olika områden både avseende förnödenhetsförsörjning, lagerhållning och underhåll.

Försvarsföretagens roll i högre beredskapsgrader

Robert Limmergård, generalsekreterare för Säkerhets- och försvarsföretagen, SOFF talade på temat Försvarsföretagens roll i högre beredskapsgrader och konstaterade inledningsvis att vad vi sett de sista 3–4 åren är inte endast en säkerhetspolitiskt förändrad omvärld, utan även en brytpunkt mellan å ena sidan ett kostnadsrationellt förhållningsätt till marknaden och, å den andra, ett krigsrationellt fokus mot trygghet och tillgänglighet. En brytpunkt som utspelas på olika plan: från förmågeutveckling till upphandling.

Samtidigt är Försvarsmakt och företag idag starkt beroende av varandra även om vi har – och ska ha – skilda roller och uppgifter. Detta beroende ökar. En avancerad västlig försvarsmakt lägger redan hälften av anslagen på företag. Det handlar både om materiel, från lunchpaket till

stridsflyg, men i ökande grad även om tjänster. Innanför och utanför grindarna. Företagen närmar sig på många håll den bakre stridsfältsnivån, inte enbart vid internationella insatser. I flera länder har företag näst intill kombattantstatus. Ett skäl är att det blir allt svårare för försvarsorganisationer att inom sig ha all kompetens på den höga nivå som bedöms ha betydelse för att skapa handlingsfrihet.

Samtidigt är företag internationella i en komplex väv med underleverantörer och digitala resurser. Om vi sömlöst ska förflytta oss från fred till krig är detta en komplexitet vi behöver ha med oss.

Robert Limmergård pekade ut några områden där det föreligger en potential för förbättringar om Sverige vill stärka sin försvarsförmåga med stöd av företag;

Rationell logistik är en nödvändighet för konkurrenskraft inom alla delar av näringslivet. I dag finns ett stort antal aktörer på marknaden som har logistik som sin kärnverksamhet. Vi har mycket att lära av dem och näringslivets resurser bör användas när det är lämpligt och kostnads-effektivt.

Privata aktörer jobbar under verksamhetsformer som tillåter affärsmässighet och utveckling av marknad och kundbas på ett helt annat sätt än vad myndigheter tvingas göra. Dessa verksamhetsformer går att kontraktuellt nyttja även i tider av höjd beredskap.

Näringslivet kan enkelt ta till vara synergier med annan verksamhet – andra branscher och andra länder. Om verksamhet för försvaret kan kombineras med verksamhet för andra kunder får vi möjligheter till effektivisering och kostnadsbesparingar.

Samarbete mellan användare innebär möjligheter att rationalisera investeringar och anläggningar och dela kostnader. Företag kan utgöra en plattform som underlättar samarbete mellan användare/kunder.

Potential för rationalisering av infrastruktur och anläggningar. Vi har idag fortsatt viss överkapacitet beträffande t.ex. verkstäder, förråd, provplatser, skjutfält. Detta binder kapital och innebär onödigt höga driftskostnader.

Reducering av omkostnader hos företagen. Om drift och underhåll förläggs vid tillverkande företag får vi ett bättre kapacitetsutnyttjande vilket i sin tur ger lägre omkostnader och lägre totala kostnader för kunden.

Fokusering på kärnverksamhet. En tydligare fokusering på kärnverksamhet för såväl försvaret som företagen skulle underlätta en rationell arbetsfördelning mellan parterna.

Dialog och samverkan ger möjlighet till rationella och effektiva lösningar.

Sammantaget finns en potential för kostnadsrationalisering och effektivisering och det går att ändå finna former med bibehållen försörjningssäkerhet för de produkter och tjänster som företagen tillhandahåller vid olika konfliktnivåer. Vi måste i ord och handling säkra vår förmåga i tider av kris och krig och samtidigt nyttja marknadens mekanismer. Det kan dock endast ske med att förnuftigt acceptera att vi bygger säkerheten – oavsett om vi är företag eller stat – tillsammans. Och inte sällan med andra. Vi behöver se resurserna och kompetensen som en integrerad del av försvarsförmågan.

Dessutom krävs en tidig och förutsättningslös diskussion kring

vad vi ska dimensionera våra resurser emot. Detta innefattar vilken kompetens samt affärsmodell som vi, gemensamt och på bästa sätt, kan skapa aktuell förmåga med. Det viktigaste är inte vilken aktör som gör vad, utan att vi får rätt förmåga i alla konfliktnivåer, med rätt försörjningstrygghet till så låg kostnad som möjligt.

I grunden handlar det inte om vilka resurser vi har, utan hur vi värderar och använder dem som skapar försvarsförmåga. Liksom andra länder har Sverige sina styrkor, svagheter och begränsningar. Vi har goda förutsättningar att förstärka balansräkningen – när för- och nackdelar vägs samman – om vi arbetar tillsammans!

Juridiken och upphandlingsmöjligheter vid beredskap

Chefsjuristen vid Försvarets Materielverk, Anders Sjöberg, talade runt ämnet ”upphandlingsmöjligheter vid beredskap”. Inledningsvis gavs en övergripande bild avseende upphandling inom försvarssektorn generellt där föreläsaren presenterade området som varande:

- Komplext
- Under utveckling från förhållanden rådande under ”time-outen” till nuvarande läge och
- Karaktäriserat av den civila utvecklingen mot ”just-in-time” leveranser

Anders Sjöberg presenterade även området som motsägelsefullt då det dels utvecklas i en protektionistisk riktning genom att ett antal stater med försvarsindustri ger uttryck för protektionism, dels blir företagen inom försvarssektorn alltmer internationella med slimmade organisat-

ioner. Att företagen är internationella, med verksamhet i flera länder, och har slimmade organisationer gör att många företag är beroende av att verksamheten kan fungera i flera länder.

Den största utvecklingen av upphandling inom försvarssektorn de senaste åren är att avtalsmodeller och avtalsvillkor utvecklats så att utvecklingen går alltmer mot att aktörer försöker bygga förtroende sinsemellan snarare än traditionella kundleverantörsförhållanden. Det finns alltså ett antal strategiska säkerhetsintressen mellan stater som hänsyn måste tas till vid konstruktion av avtal.

Sverige och våra förutsättningar

De legala möjligheter som ligger till grund för upphandling styrs av den svenska upphandlingslagstiftningen. Denna lagstiftning är tillämplig i alla beredskapsnivåer. Det finns alltså ingen särskild lagstiftning avseende upphandling som träder i kraft vid högre beredskapsnivåer, dock kan lagstiftningen prövas mot rådande omständigheter. Detta ger att det är möjligt att hantera upphandling på ett något annorlunda sätt vid högre beredskapsnivåer genom att:

- Hänvisning till väsentliga säkerhetsintressen ger möjlighet till undantag från lagarnas (LUFS och LOU) tillämpningsområde.
- Möjlighet till riktad upphandling – särskilt vid kris (endast LUFS) genom hänvisning till synnerlig brådska och synnerliga skäl.
- Vid skärpt och högsta beredskap ges större utrymme för undantag med åberopande av väsentliga säkerhetsintressen och riktad upphandling.

Anders Sjöberg gav en mycket insiktsfull bild av detta viktiga område som måste hanteras för

att skapa bra möjligheter för det nuvarande beredskapssystemet.

LUFS – Lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

LOU – Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

Avslutning

Under seminariet modererade, vår tidigare klubbordförande Bengt Andersson, en frågestund i anslutning till varje föredragshållares genomgång. Bengt ledde också avslutningsvis en panel, där seminariets föredragshållare ställde sig till förfogande för en avslutande frågestund.

Föredragshållarna belyste seminariets tema ”Försvarsförsörjning i en tid med nya hot och risker” ur olika perspektiv och med vinklingar, som gav oss som åhörare en bred och aktuell belysning av utmaningarna i återuppbyggnaden av Sveriges totalförsvar med tyngdpunkt mot försvarslogistik och försörjningstrygghet.

De flesta av oss kommer ihåg hur totalförsvar och uthållighet var organiserat under 1980- och 1990-talet. Föredragshållarna gav oss tydliga budskap och personliga reflexioner som fick var och en på åhörarplats, att inse

utmaningarna när verksamheten nu ska återtas i dagens moderna och globaliserade värld. Teknikutveckling, affärsmodeller, globaliserade leverantörskedjor, utländskt ägande, m m är exempel på att det inte går att kopiera den historiska modellen. Dagens problem måste lösas under beaktande av dagens förutsättningar, möjligheter och svårigheter.

Genomgående och som en röd tråd i föredragshållarnas slutsatser kan följande ord och innebörden av dem, utkristalliseras:

- Samverkan och samarbete mellan och med alla nödvändiga aktörer
- Pålitliga och realistiska avtals- och samarbetskonstruktioner mot bakgrund av krisläget i omvärlden
- Tillsammans i vid bemärkelse

Klubben tackar alla föredragshållare och moderatorn för medverkan i 2018 års seminarium. Seminariet har på alla sätt motsvarat och belyst de frågor som var klubbens mål att sätta i fokus för seminariet.

Klubben tackar också deltagarna i seminariet för god uppslutning på vår inbjudan. Utan deltagare inget seminarium! Inför nästa år hoppas klubben att ni kommer ha samma intresse för 2019 års seminarium.

Panelen under avslutande frågestund

Vad är Allmänna Försvarsföreningen?

I våras blev jag tillfrågad om jag ville efterträda Bo Jifält som kanslichef för Allmänna Försvarsföreningen (Aff). Då visste jag inte så mycket om föreningen men efter hand som jag satte mig in i arbetet så ökade min insikt och förståelse för vad det är för ideell organisation. I Försvarslogistikklubben vet jag att det finns några medlemmar som är väl initierade i vad Aff sysslar med, men det stora flertalet är nog, som jag tidigare var, ganska ovetande om föreningens ändamål och verksamhet.

Aff bildades redan 1890 för att vara ett forum för försvars- och säkerhetspolitik och så är det än idag. En målsättning är att alla som är intresserade av säkerhets- och försvarsfrågor skall kunna delta och stödja fri information och debatt. Rent organisatoriskt är föreningen indelad i länsavdelningar som stöds av ett centralt kansli i Stockholm. Kansliet ansvarar framförallt för koordinering av föreningens deltagande i större evenemang som till exempel Almedalsveckan och "Försvarsforum". Inte sällan samarbetar man med Försvarsutbildarna och Kungl. Krigsvetenskapsakademien vid genomförande av "Försvarsforum" i olika delar av Sverige.

Andra viktiga uppgifter som kansliet ansvarar för är föreningens medlemsregister och ekonomi. Ordförande i länsavdelningarna är i de flesta fall landshövdingen i respektive län. Nyttillträdd ordförande för föreningen centralt är f.d. landshövdingen i Östergötland, Elisabeth Nilsson. Elisabeth efterträdde Ingemar Wahlberg som tidigare var kanslichef på Försvarsdepartementet.

också en generalsekreterare, Anna Wieslander, som till vardags bland annat är expert och nordeuropachef i den transatlantiska organisationen Atlantic Council. I övrigt är Aff, som de flesta ideella organisationer, byggd på stadgar, styrelse, arbetsutskott, kommittéer samt en årligen återkommande årsstämma.

Antalet medlemmar är cirka 3000. Aff har en tidning som heter **Vårt Försvar** vilken utkommer med fyra nr per år. Skribenter är alltid personer som är väl initierade i säkerhets- och försvarspolitiska frågor. Medlemmar i Kungl. Krigsvetenskapsakademien, befattningshavare i Regeringskansliet och initierade personer från andra länder är ofta artikelförfattare.

Vill man fördjupa sig i säkerhets- och försvarspolitik rekommenderar jag medlemskap i Aff. Medlemsavgiften är för närvarande 300 kr per år. Är man under 26 år (kanske inte så vanligt i Försvarslogistikklubben!) betalar man endast 100 kr. Gå gärna in på Aff hemsida www.aff.a.se för att få ytterligare information.

aff
FÖR FRED, FRINET, FRAMTID

Hur det går till att bli medlem framgår också av hemsidan.

Tre nyckelord sammanfattar vad Aff verkat för sedan starten 1890:

Kunskap – för att förstå förändringar i Sverige och omvärlden.

Insikt – om behovet av kritiskt tänkande.

Dialog – där olika uppfattningar får komma fram.

Olle Schylander
Kanslichef Aff

I den centrala ledningen finns

Allmänna Försvarsföreningens tidskrift Vårt Försvar

Transiteringstransporter genom Sverige

Övningen Trident Juncture är en av Natos största övningar genom tiderna. Totalt deltar under hela övningsserien cirka 51 000 man, 10 000 fordon, 65 fartyg och cirka 250 flygplan och helikoptrar från 31 länder (Natos medlemsländer + Sverige och Finland). Förbandsdelen, d.v.s. övningen för förband på land, till sjöss och i luften, där huvuddelen av den uppräknade volymen deltog, genomfördes under perioden 25 oktober till 7 november med tyngdpunkt i Norge, området söder Trondheim.

Sverige deltog med cirka 2200 deltagare. Förutom att delta i övningen och därigenom bidra till att övningsmålen uppnås har Sverige haft en viktig roll i transporter till och kommer att ha en viktig roll i transporter från övningen. Stora delar av den materiel som de deltagande länderna har transporterat till övningen har då detta skrivs den 8 november passerat genom Sverige och kommer under de kommande veckorna återigen passera genom Sverige under sin återtransport från övningen.

Planläggningen för transiteringen började tidigt 2018 genom Produktionsstabens deltagande i planläggningskonferenser. De deltagande länderna hade inledningsvis lite svårt att definiera storleken på respektive deltagande varvid transportplaneringen utgjorde ett extremt levande dokument under planeringsfasen. Trots detta påbörjade Försvarsmaktens Logistik (FMLOG)/Försvarsmaktens Transportkontor (TpK) transportplanläggning med stöd av 1. Trafik- och transportledningskompaniet.

Insatsstabens logistikavdelning (J4) kom in i planeringsarbetet i

maj 2018. J4 deltog dels i de avslutande planeringskonferenserna i Norge, dels i rekognosering för kommande landsvägstransitering.

Även om övningen bedrevs, som tidigare nämnts, mellan den 25 oktober och 7 november så transiterade de första förbanden genom Sverige redan i mitten av augusti och sedan fortgick transporter fram till övningsstart med en topp under början/mitten av oktober.

Mycket av transiteringen skedde via järnväg. Totalt passerade 25 tåg svenskt territorium under tilltransporttiden. Järnvägstransporterna följdes upp av respektive militärregion som transporter passerade genom, dessa var också beredda att understöda med bevakning om ett tåg skulle bli stående inom deras region.

Även om mycket av transiteringen skedde med tåg så fanns det också inslag av landsvägstransport. Den stora landsvägstransporten under tilltransporten bestod av en brittisk brigads hjulfordon, bestående av totalt drygt 500 fordon. Genomförandet av denna marsch inleddes med att små delar ur brigaden anlände för att upprätta Convoy Support Centre (CSC) i anslutning till överenskomna garnisoner.

Det marscherande förbandet kom in i Sverige via Öresundsbron och färdades sedan E6 norrut, vek av och färdades mellan Vänern och Vättern för att slutligen passera genom Värmland till gränspassage ut ur Sverige vid Charlottenberg. Marscherande enheter övernattade två gånger längs vägen vid upprättade CSC, dessutom gjordes ett antal kortare raster på platser som militärregionerna rekogno-

serat och ordnat skydd på. Totalt fanns brittiska militärfordon på svenska vägar under 6 dygn, ett knappt 100-tal fordon passerade per dygn.

Berörda militärregioner övervakade de utländska transportererna då de befann sig inom deras område för att kunna agera om något skulle inträffa. 1. Trafik- och transportledningskompaniet rapporterade förbandens rörelser till FM TpK, som i sin tur rapporterade två gånger dagligen till Insatsstaben för att C Insats skulle kunna ha en aktuell lägesbild.

Som synes så har flera delar av Högkvarteret varit inblandade i planering och genomförande av transiteringen ihop med i första hand FM TpK och 1. Trafik- och Transportledningskompaniet avseende den rent praktiska transportledningen. Vad avser markterritoriell verksamhet i de militärregioner där transiterande förband passerat har militärregionstaberna svarat för denna.

Genomförandet av en transitering av denna storlek kräver alltså ett stort mått av samverkan inom Försvarsmakten och har erbjudit ett bra övningstillfälle i denna dimension. Genomförandet av framförallt landsvägsmarschen kan också ses som en övning av vårt värdlandsstöd i praktiken.

Den övergripande uppfattningen alldeles efter genomförandet är att uppgiften lösts på ett bra sätt och vår förmåga till genomförandet av denna typ av verksamhet har ökat.

Tomas Glanshed
INS J4

Trängträff 2018

2018 år trängträff arrangerades i år av T1 Kamratförening. Fredagen den 7 sept samlades 60-talet Trängare på Hotell Ekoxen varav fyra deltagare kom från FLK. Efter lunch på hotellet blev vi transporterade till Tekniska Verkens avfallsanläggning vid Gärstad alldeles intill E4.

Tekniska Verkens vice vd Klas Gustavsson, gav en övergripande beskrivning av anläggningens funktion. Sopor, rätt hanterade, är idag en viktig resurs vid energiframställning av såväl el som biogas. Vid rundvandringen fick vi på nära håll se såväl den enorma förbränningsugnen som

den geniala utsorteringen av den gröna påsen.

Dagen avslutades med traditionell middag på Livgrenadjärmsen.

Lördag förmiddag innehöll tre programpunkter. Under den inledande guidade rundturen kunde konstateras att det gamla garnisonsområdet genomgått stora förändringar sedan regementena avvecklades. Därefter gjorde vi en guidad rundvandring i Vallastaden där 2017 års bomässa gick av stapeln. Vallastaden är en stadsdel i västra delen av Linköping, som fullt utbyggd ska

innehålla cirka 1000–1500 bostäder, kontor och service. Stadsdelen präglas av många olika hustyper i varierande storlek och blandning av bostadstyper och boendeformer. Inom varje kvarter förekommer flerbostadshus, radhus och villor.

Intressant kan man tycka som besökare men ingen i sällskapet uttryckte någon akut önskan om att skaffa bostad där och flytta in i ett "compact living" på riktigt.

Träffen avslutades med lunch på restaurang Torget i Vallastaden.

2019 äger träffen rum i Skåne.

Skattmästarens rader

Medlemsavgiften i Försvarets Trängklubb är oförändrat **100 kronor**. Huvuddelen av medlemmarna har redan betalat medlemsavgiften för 2018. En påminnelse sänds med till de som restrar.

Klubbens finansiella ställning är stabil. Det är dock lika angeläget som tidigare med frivilliga ekonomiska bidrag till tidningsfonden. Ett varmt tack på förhand för ditt bidrag.

Inbetalning av medlemsavgiften för 2018 och eventuellt bidrag till tidningsfonden sker till plusgirokonto 578 50-0

Du som ännu inte meddelat din mailadress uppmanas att gå in på Förvarslogistikklubbens hemsida www.ftk.nu och under fliken Kontakta FTK skriva Namn, E-postadress, Telefon samt meddela "Maillista"

Styrelsen 2018

Ordförande
Gustaf Fahl
FMV

gustaf.fahl@fmv.se

Skattmästare
Leif Engström
Gröndalsvägen 214
117 69 Stockholm
070-263 6816
leif_engstrom@telia.com

Klubbmästare
Olle Schylander
Hällmarksvägen 37
186 53 Vallentuna
070-302 7720
olle.schylander@tele2.se

Vice ordförande
Torgny Henryson
HKV

torgny.henryson@mil.se

Ledamot
Markus Gannerud
HKV

markus.gannerud@mil.se

Ledamot
Jerker Westdahl

jerker@bosagarden.com

Sekreterare
Tomas Glanshed

tomas.glanshed@mil.se

Adress:

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Vid obeställbarhet returneras till: Leif Engström, Gröndalsvägen 214, 117 69 STOCKHOLM

Jullunch den 10 december kl 1100

Välkommen till klubbens jullunch den 10 december kl 1100 i VIP-matsalen på restaurang Vingen, Försvarets Materielverk (FMV), Banergatan 62.

I anslutning till lunchen kommer Konteramiral Thomas Engevall hålla ett anförande som handlar om ”FMV Ny och gränsytan mot Försvarmakten”.

Pris inkl dryck och kaffe är 90 kr. Anmälan med

namn och personnr senast fredag 7 december till klubbmästaren Olle Schylander, helst per mail olle.schylander@tele2.se eller i andra hand tfn 070-302 7720.

Vid inpassering till FMV krävs giltig ID-handling. Varmt välkommen

Olle Schylander
Klubbmästare

Årsmöte 2019 torsdag den 7 mars kl 1800

Välkommen till klubbens årsmöte som äger rum på restaurangfartyget Segelkronan på Skeppsholmen. Efter årsmötet serveras middag till starkt subventionerat pris (200 kr kontant eller swish)

Anmälan med namn till Klubbmästaren Olle Schylander senast måndag 4 mars, helst per mail olle.schylander@tele2.se eller i andra hand tfn 070-302 7720. Anförvanter är också mycket välkomna.

Passande SL-buss är nr 65 med avhopp vid hpl Moderna Museet. Från hpl är det 250 m till fartyget. Det går också att åka Djurgårdsfärja (linje 82) från Slussen.

Varmt välkomna.

Olle Schylander
Klubbmästare

Trängträff 6-7 september 2019

Nästa trängträff kommer att genomföras i Hässleholm med T4 Kamratförening som värdar.

Träffen äger rum den 6-7 september 2019 med start kl 1200.

Kostnaden per person för deltagande är preliminärt 900 kronor.

Boende är förbokad på Hotell Statt i Hässleholm.

Ytterligare detaljer kommer att publiceras på FLK hemsida när detaljprogram är klart.

Anmälan om deltagande ska ske till Klubbmästaren senast den 31 maj 2019.

Försvarslogistik Nytt

En medlemstidning för Försvarslogistikklubben
Hemsida: www.ftk.nu E-post: info@ftk.nu PG 578 50-0
Ansvarig utgivare: Gustaf Fahl, Redaktör: Leif Engström
Tryck: Idéprint Sverige AB